

Behandeling met **Methotrexaat**

Inleiding

Methotrexaat behoort tot de groep van reuma-remmende middelen dat wil zeggen, dat deze middelen in staat zijn de activiteit van het reumaproces zelf af te remmen.

Dit middel wordt ook gebruikt bij de behandeling van uveitis en scleritis met als doel:

- Het onderdrukken van de ontsteking
- Het beperken van de schade aan het oog welke ontstaat door langdurige ontsteking

Een behandeling met deze middelen is in de regel van lange duur (enkele jaren) en wordt vaak gecombineerd met andere medicatie (druppels of tabletten).

De startdosis voor volwassenen met uveitis of scleritis is 15 mg 1 x per week.

METHOTREXAAT (Ledertrexate[®], Emtrexate[®])

1. Hoe kunt u dit geneesmiddel het beste in nemen?

Om de kans op bijverschijnselen te verminderen wordt methotrexaat niet dagelijks gegeven maar in een dosering van 6 tabletten à 2,5 mg één keer per week.

De 6 tabletten kunnen tegelijk worden ingenomen.

Indien hierbij klachten ontstaan van misselijkheid, dan kunnen de 6 tabletten verdeeld over 24 uur worden ingenomen:

Woensdag avond 20.00 uur	2 tabletten
Donderdag ochtend 08.00 uur	2 tabletten
Donderdag avond 20.00 uur	2 tabletten

Tussen elke 2 tabletten 12 uur.

(het is verstandig om met de tabletten in de avond te beginnen, men ervaart dan minder misselijkheidsklachten)

De tabletten kunnen het beste met voedsel of drinken worden ingenomen. N.B. niet met melk innemen.

Zo nodig zal de wekelijkse dosis worden verhoogd naar maximaal 25 mg per week (10 tabletten).

Er bestaat ook de mogelijkheid tot toediening van het medicijn per intramusculaire injectie (d.w.z. in de spier) of subcutaan (onderhuids). Deze injectie wordt dan 1 x per week gegeven en kan 15 tot 25 mg/week methotrexaat bevatten, al naar gelang het voorschrift van de arts. U kunt zelf de injectie toedienen. De verpleegkundige van de polikliniek kan u hierover informatie/instructie geven. De injectie kan ook door de verpleegkundige van de thuiszorg gegeven worden.

2. Moment van werking

Na het starten met methotrexaat kan het 4 tot 8 weken duren voor u enige verbetering bemerkt. Uw arts zal u daarom waarschijnlijk adviseren om naast de methotrexaat andere medicijnen te blijven gebruiken.

3. Bijverschijnselen die zijn opgetreden bij sommige patiënten die dit geneesmiddel gebruiken.

Bij methotrexaat moet men bedacht zijn op een aantal mogelijke bijverschijnselen, die echter meestal snel verdwijnen en in ieder geval snel overgaan na het staken van de behandeling.

Mogelijke bijwerkingen:

- Maag- of darmklachten zoals vol gevoel, misselijkheid, diarree
- Leverfunctiestoornissen en stoornissen in de bloedaanmaak.
(Hierop zal uw bloed regelmatig worden gecontroleerd)
- Ontsteking van het mondslijmvlies
- Licht verhoogde kans op infecties
- Huidafwijkingen, haaruitval, hoofdpijn, duizeligheid
- Bepaalde vorm van longontsteking.
(Deze kan zich aandienen door hoesten en kortademigheid)

Indien één of meerdere van bovenstaande verschijnselen of andere lichamelijke veranderingen zich bij u voordoen, waarschuw dan uw

behandelend arts.

Om de kans op bijverschijnselen zoveel mogelijk te beperken zijn de volgende instructies voor u van belang:

- Wees zuinig met alcohol; in combinatie met methotrexaat is het risico op leverfunctiestoornissen verhoogd.
- Houdt u goed aan de afspraken voor bloedcontrole.
Het normale schema is: gedurende de eerste 3 maanden:
1 x per 4 weken, daarna 1 x per 8 weken,
tenzij de arts het anders met u afspreekt.
*U krijgt formulieren mee voor bloedafname bij een huisartsen
laboratorium bij u in de buurt. (soms vindt er tevens
bloedonderzoek plaats in het UMCG)
- Om de kans op bijwerkingen zoveel mogelijk te beperken wordt in de regel een vitamine (foliumzuur) bijgegeven, in te nemen 24-48 uur na de toediening van de MTX.
- Indien uw huisarts of een andere specialist het noodzakelijk acht u met antibiotica te behandelen meldt hem/haar dan altijd dat u behandeld wordt met methotrexaat.
Bepaalde antibiotica (bactrimel/trimethoprim) kunnen namelijk niet in combinatie met methotrexaat gegeven worden in verband met het risico op bijwerkingen.

4. Aanvullende informatie

Methotrexaat is een cytostaticum. Dit is een stof die de groei van cellen remt en snelgroeiende en/of woekerende cellen zelfs kan doden. Cytostatica worden daarom in hoge dosering vooral gebruikt voor de behandeling van kanker.

Methotrexaat is hiervoor sinds 1948 in gebruik. Omdat bleek dat methotrexaat ook de activiteit remt van niet-kwaadaardige ontstekingscellen, wordt het middel ook toegepast bij chronische gewrichts- en oogontstekingen.

De dosering van methotrexaat is bij reumatische ziekten en uveitis veel lager dan bij de behandeling van kwaadaardige aandoeningen, waardoor de bijverschijnselen en de kans daarop ook aanzienlijk minder zijn.

5. Zwangerschap

Bij gebruik van methotrexaat tijdens de zwangerschap bestaat er vergrote kans op miskramen en aangeboren afwijkingen.

Daarom wordt aan zowel vrouwelijke als mannelijke patiënten geadviseerd om tijdens de behandeling voor een *betrouwbare* anticonceptie te zorgen. Na beëindiging van de behandeling met methotrexaat moet de anticonceptie nog 4 maanden worden voortgezet.

Indien u een zwangerschap overweegt is het uiteraard van belang met uw behandelend arts te overleggen (dit geldt zowel voor vrouwelijke als voor mannelijke patiënten).

Borstvoeding.

Het geven van borstvoeding is tijdens behandeling met methotrexaat niet toegestaan.

Operaties en tandheelkundige ingrepen

Methotrexaat kan worden doorgegeven in de periode voor, tijdens en na een operatie en bij een tandheelkundige ingreep.

In de doseringen die de oogarts toepast is er geen invloed op de wondgenezing.

Vaccinatie

Een griepvaccinatie wordt jaarlijks aanbevolen. Wanneer u andere vaccinaties (bijvoorbeeld reisvaccinaties) denkt nodig te hebben, dient u te overleggen met de arts van de GGD, die zo nodig contact kan opnemen met uw behandelend arts.

NB: Het is niet wenselijk om een injectie te krijgen met een levend vaccin.

Voor aanvullende informatie met betrekking tot de COVID vaccinatie verwijzen wij u naar de websites van de reumatologie:

<https://www.reumatologiegroningen.nl>

en het RIVM <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19> .

Vragen

Eventuele vragen kunt u stellen aan uw oogarts of aan de verpleegkundige. Voor telefoonnummers kijkt u bij 'route en contact' op de website.

Website

Voor meer informatie kunt u kijken op www.oogheelkundeumcg.nl